

Čís. 16989.

I. Opis rozsudku nelze pokládati za doručený již dnem, kdy byl vložen do přihrádky zřízené u soudu pro advokáta, nýbrž doručení jest vykonáno teprve převzetím opisu oprávněnou osobou.

II. Jak žaloba podle § 366 obč. zák., tak podle § 523 obč. zák. jsou obecné žaloby vlastnické z prokázaného vlastnictví a liší se od sebe v podstatě jen tím, že v prvním případě jde o žalobu pro odnětí vlastnictví, kdy někdo vlastníku věc zadržuje, kdežto v druhém případě o žalobu pro jinaké rušení vlastnictví než zadržováním věci, aniž rušení to musí záležeti právě v osoboování si služebnosti.

III. Žalobní prosba, kterou se knihovní vlastník nemovitosti domáhá na tom, kdo neoprávněně na nemovitosti té hospodaří a bydlí, že žalovaný jest povinen odevzdati žalobci nemovitost a zdržeti se každého dalšího hospodaření na ní, vyhovuje jak předpisu § 366 c. ř. s., tak § 523 obč. zák.

(Rozh. ze dne 15. června 1938, Rv I 22/38.)

Žalobci jsou knihovními vlastníky usedlosti čp. 16 v B. se všemi budovami a pozemky, zapsanými ve vložkách č. 16 a 134 pozemkové knihy B. a ve vložce č. 1323 pozemkové knihy H. a v ní též bydlí. Přesto, že žaloba nynějších žalovaných, aby byli nynější žalobci uznáni povinnými dodržeti odevzdací smlouvu, kterou se prý zavázali převéstí uvedené nemovitosti na žalované, byla pravoplatně zamítnuta, žalovaná bydlí v oné usedlosti a dále na nemovitostech žalobců hospodaří, zdráhající se odevzdati je žalobcům. Tvrdíce, že se nedomáhají uznání nebo vkladu vlastnického práva, nýbrž o d e v z d á n í usedlosti, na níž žalovaní neprávem hospodaří, navrhli žalobci, aby byli žalovaní uznáni povinnými rukou společnou a nerozdílnou odevzdati žalobcům shora uvedené nemovitosti a zdržeti se každého dalšího hospodaření na nich. Žalovaní výslovně uznávající žalobní nárok na zdržení se dalšího hospodaření, namítli, že co do nároku na odevzdání nemovitostí, o něž jde, je žaloba bezdůvodná, ježto jejich odevzdání mohlo by se státi jen zápisem v pozemkové knize, a v ní jsou žalobci jako vlastníci již zapsáni. Soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu. D ů v o d y: Podle přednesu žaloby si žalovaní osobují k usedlosti žalobců, kteří jsou jejich knihovními vlastníky, což žalovaní nepopírají, právo, které jim nepřisluší. Podle uvedeného skutkového stavu měli tudíž žalobci žalovati zápůrčí žalobou podle § 523, druhý případ, obč. zák., nikoliv žalobou vlastnickou podle § 366 obč. zák., jak učinili, domáhající se odevzdání nemovité věci, jejíhož vlastnictví řádně nabyli podle § 431 obč. zák. zápisem do knihy pozemkové, což, jak řečeno, žalovaní nepopírají. Jde proto jen o to, že se žalovaní zdráhají vzdáti se užívání věci vlastnicky připsané žalobcům, čili jinak řečeno, že si k ní osobují užívací právo ve smyslu § 504 obč. zák., tedy

osobní služebnost. Podle § 523 obč. zák. je právním prostředkem poskytujícím vlastníku věci ochrany proti osobození si služebnosti na jeho věci toliko žaloba zápůrčí, v níž jest žalobce povinen dokázati, že si žalovaní k jeho věci osobují, t. j. vykonávají neprávem služebnost. V souzeném případě se však žalobci domáhají odevzdání nemovitostí, k nimž již nabyli práva vlastnického knihovním zápisem, domáhají se tedy uznání svého vlastnického práva žalobou vlastnickou ve smyslu § 366 obč. zák., ač toto jejich právo žalovaní nepopřeli a nepopírají, nýbrž pouze tvrdí, že oněch nemovitostí, uznávajíce i držbu žalobců, užívají na základě svého užívacího práva, které jim podle jejich tvrzení k nemovitostem těm přísluší. Tvrdí-li žalobci neomezenost svého vlastnického práva k nemovitostem, oněž jde, měli žalovati, jak uvedeno, žalobou zápůrčí a podle toho upravití žalobní petit a provéstí důkazy o neomezenosti svého jim náležejícího a uznaného vlastnického práva. To však žalobci neučinili, takže tak, jak byla žaloba podána, není odůvodněna.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

Důvody:

Dovolání není opožděné, jak se odpůrci dovolatelů v dovolací odpovědi domnívají. Podle zpátečního lístku byl rozsudek odvolacího soudu doručen u soudu právnímu zástupci žalobců dne 8. listopadu 1937. Mylně mají žalovaní za to, že rozsudek jest pokládati za doručený již dnem, kdy byl vložen do přihrádky u soudu zřízené pro advokáta, zastupujícího žalobce, nýbrž doručení je vykonáno teprve tehdy, když oprávněný zástupce zásilku převzal. Že se však převzetí zásilky stalo skutečně dříve než 8. listopadu 1937, netvrdí ani žalovaní. Ježto nejde o řízení, v němž by platila osmidenní lhůta opravná (§ 575, odst. 1, c. ř. s., rozh. č. 6274, 8299, 9567 Sb. n. s. a j.), není dovolání, podané dne 22. listopadu 1937 na poštu, opožděné.

Ve věci samé si odvolací soud správně neuvědomil právní povahu souzené žaloby, vycházeje z toho, že se žalobci jako knihovní vlastníci nemohou vlastnickou žalobou domáhati odevzdání sporných nemovitostí, jež se podle § 431 obč. zák. u nemovitých věcí může dít jen zápisem do veřejných knih k tomu určených, v nichž žalobci již beztak jsou zapsáni, takže jim prý nepřísluší žaloba podle § 366 obč. zák., nýbrž pouze podle § 523 obč. zák., že však žaloba jimi skutečně podaná nevyhovuje náležitostem v § 523 obč. zák. vytčeným. Otázka, o jakou žalobu v souzeném případě jde, a zda žalobní prosba odpovídá její právní povaze, jest otázkou právní, při jejímž řešení dovolací soud není vázán názorem nižších soudů ani stran. Jak žaloba podle § 366 obč. zák., tak podle § 523 obč. zák. jsou obecné žaloby vlastnické z prokázaného vlastnictví a liší se od sebe v podstatě jen tím, že v § 366 obč. zák. jde o žalobu pro odnětí vlastnictví, kdy někdo vlastníku věc zadržuje, kdežto v § 523 obč. zák. o žalobu pro jinaké rušení vlastnictví

než zadržováním věci, při čemž rušební čin nemusí záležeti právě v osobování si služebnosti (rozh. č. 5546 Sb. n. s.). Požadují-li žalobci na žalovaných odevzdání nemovitosti, nelze tomu se zřením na celkový obsah žaloby rozuměti jinak než tak, že se domáhají jejího vydání, jejího vrácení a obnovení neomezené fysické držby žalobců. Proti takovému nároku není námitek ani s hlediska § 366 obč. zák., ani § 523 obč. zák., jež neopravňuje pouze k domáhání se zdržovacího nároku, ale i nároku na obnovení předešlého stavu (rozh. č. 8699 Sb. n. s.). Tento nárok žalobců byl tedy plně odůvodněn vyjma byt, který žalobci sami obývali, kdežto stejný nárok co do bytu žalovaných již první soud pravoplatně odmítl.

Ale odvolací soud také úplně přehlédl, že další nárok, aby se žalovaní zdrželi jakéhokoliv dalšího hospodaření na nemovitostech žalobců, vyhovuje všem podmínkám, které odvolací soud sám kladl s hlediska § 523 obč. zák., a že dokonce žalovaní tu část žalobní prosby uznali, kdyby »změna« žaloby co do čísel vložek 134 a 1323 byla povolena a spor nebyl přerušen, což se také stalo. Ostatně bylo zjištěno, že žalovaným nepřísluší nějaké právo, jež by vlastnictví žalobců a jejich právo hospodařiti omezovalo.

Bylo proto obnoviti rozsudek procesního soudu vyjma část týkající se vlastního bytu žalobců.

Čís. 16990.

Rozsah a obsah plné moci vedoucích úředníků odštěpného závodu jako zmocněnců k jeho zastupování oprávněných jest posuzovati podle čl. 47 obch. zák.

Plná moc k jednáním uvedeným v 2. odst. čl. 47 obch. zák. může býti udělena i mlčky.

Pokud jest zmocněnce oprávněného k zastupování odštěpného závodu pokládati za zmocněného k přeměně dluhu odštěpného závodu z tržové smlouvy v zúročitelnou hypotekární zápůjčku.

(Rozh. ze dne 15. června 1938, Rv II 839/37.)

Srov. rozh. č. 4478, 15844 Sb. n. s.

Proti žalobě, kterou se žalobkyně na žalovaném společenstvu s ruč. omez. domáhá zaplacení 30.454 Kč 35 h s přísl., tvrdíc, že podle dlužního úpisu jest jí žalované společenstvo zažalovaný nedoplatek dlužno z důvodu zápůjčky, která jest zajištěna ve výši 50.000 Kč s přísl. na nemovitosti ve vložce č. 28 poz. knihy J. a v kterou byl přeměněn nedoplatek kupní ceny za nemovitosti prodané žalovanému, namítlo žalované společenstvo mimo jiné, že dlužní úpis, o nějž jde, není platný a vůči žalovanému účinný, ježto nebyl podepsán jeho zástupci, nýbrž